

SPIS TREŚCI

2.	Praca w Hiszpanii	2
2.1.	Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Hiszpanii	2
2.1.1.	Zasady dostępu obywateli Polski do hiszpańskiego rynku pracy	2
2.1.2.	Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Hiszpanii	3
2.2.	Sposoby poszukiwania pracy w Hiszpanii	4
2.2.1.	Publiczne służby zatrudnienia	4
2.2.2.	Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	4
2.2.3.	Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	5
2.2.4.	Prasa	5
2.2.5.	Inne sposoby poszukiwania pracy	6
2.2.6.	Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)	6
2.2.7.	Staże zagraniczne	7
2.3.	Warunki pracy	7
2.3.1.	Rodzaje umów o pracę	7
2.3.2.	Czas pracy	8
2.3.3.	Urlop wypoczynkowy	8
2.3.4.	Wynagrodzenie za pracę	8
2.4.	Podatki	9
2.4.1.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	9
2.4.2.	Podatek VAT	9
2.4.3.	Inne podatki i opłaty lokalne	9
2.5.	Zabezpieczenie społeczne	10
2.5.1.	Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania	10
2.5.1.1.	Emerytura	10
2.5.1.2.	Świadczenia z tytułu choroby	11
2.5.1.3.	Świadczenia na wypadek macierzyństwa	11
2.5.1.4.	Renta z tytułu niezdolności do pracy	12
2.5.1.5.	Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	13
2.5.2.	Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania	13
2.5.2.1.	Świadczenia rodzinne	13
2.5.2.2.	Świadczenia z tytułu bezrobocia	14

2. Praca w Hiszpanii

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Hiszpanii

2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do hiszpańskiego rynku pracy

W dniu 1 maja 2006 r. Hiszpania, po dwuletnim okresie ograniczającym swobodny dostęp do rynku pracy, otworzyła rynek pracy dla Polaków.

W związku z tym każdy obywatel Polski ma prawo podjąć pracę w Hiszpanii bez konieczności posiadania pozwolenia na pracę. W kwestiach zatrudnienia, świadczeń socjalnych i podatków Polacy mają takie same prawa jak Hiszpanie. Otwarcie granic jest równoznaczne z nieograniczoną możliwością podjęcia legalnej pracy bez zezwoleń na pracę.

Po przyjeździe do Hiszpanii należy dopełnić formalności meldunkowych na lokalnym posterunku policji. Należy również wystąpić o zaświadczenie o zameldowaniu, które można otrzymać w lokalnym urzędzie miasta lub gminy (*Ayuntamiento*) w oparciu o umowę najmu lub rachunek za jedną ze stałych opłat mieszkaniowych (na nasze nazwisko) lub zaświadczenie od właściciela mieszkania o zakwaterowaniu. Meldunek zapewnia korzystanie z prawa do bezpłatnej opieki zdrowotnej, udziału w wyborach lokalnych i do Parlamentu Europejskiego.

Należy uzyskać numer identyfikacji cudzoziemca *NIE* (*Número de identificación de Extranjeros*), który otrzymuje się na komisariatach policji zajmującymi się wydawaniem dokumentacji dla cudzoziemców (www.map.es/servicios/servicios_on_line/extranjeria.html).

W tym celu musimy posiadać ważny paszport lub dowód osobisty oraz jego kserokopię, zaświadczenie o zameldowaniu oraz wyjaśnić cel, w jakim chcemy ten numer uzyskać (np. wstępna umowa o pracę).

W przypadku pobytów dłuższych niż 90 dni, od 30 kwietnia 2007 r. nie ma już wymogu posiadania karty pobytu (Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej). Należy jednak zarejestrować się w Centralnym Rejestrze Cudzoziemców (*Registro Central de Extranjeros*): www.map.es/servicios/servicios_on_line/extranjeria.html

W Hiszpanii w ostatnich latach trwał rozkwit rynku nieruchomości. Powstawały nowe autostrady, odcinki metra, lotniska, kamienice i inne, coraz to większe obiekty. Dlatego też bardzo poszukiwani byli w ostatnim czasie fachowcy z dziedzin budowlanych: elektrycy, monterzy, murarze, betoniarze, i inni. Obecnie rozwój budownictwa w Hiszpanii zahamował i nie ma już tak wielkiego zapotrzebowania na powyższe zawody. W dodatku sytuacja gospodarcza oraz na rynku pracy uległa pogorszeniu w stosunku do lat ubiegłych. Wg EUROSTAT stopa bezrobocia w Hiszpanii osiągnęła w lipcu 2008 r. 11 %, co jest najwyższym wskaźnikiem w całej UE/EOG. Dla porównania średnia stopa bezrobocia w Unii Europejskiej oraz Polsce wynosi 6,8 %, natomiast w strefie euro 7,3 %.

Natomiast nadal poszukiwani są zarówno lekarze, chirurdzy, fizykoterapeuci, opiekunowie środowiskowi czy protetycy dentystyczni, jak również kierowcy, mechanicy, spawacze. Hiszpanie bardzo niechętnie podejmują się zatrudnienia przy sprzątanii ulic czy wywozie śmieci.

W sezonie wiosennym i letnim najwięcej ofert pracy można znaleźć w takich branżach jak: rolnictwo (przy zbiorach owoców i warzyw), turystyka (hotele i gastronomia: kelnerzy, recepcjoniści, kucharze, pokojówki), leśnictwo.

Po podpisaniu umowy pracodawca musi zawiadomić odpowiedni hiszpański organ państwowy o zawarciu umowy z pracownikiem z Polski. Wszystkie formalności związane z zatrudnieniem i rejestracją umowy leżą w gestii pracodawcy, natomiast w przypadku naruszenia przez pracodawcę

praw pracowniczych czy konfliktów z pracodawcą pracownik może zwrócić się do inspekcji pracy i sądu pracy w Hiszpanii.

W kwestiach świadczeń socjalnych i podatków, Polacy mają takie same prawa jak Hiszpanie, a więc prawo do korzystania z hiszpańskiego systemu socjalnego, do przeniesienia roszczeń emerytalnych i świadczeń, kumulacji składki ubezpieczeniowej oraz prawo do świadczeń rodzinnych. Stwarza to niewątpliwie szerokie możliwości dla wielu Polaków poszukujących zatrudnienia za granicą.

2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Hiszpanii

Osoby rozpoczynające działalność gospodarczą w Hiszpanii obowiązują te same zasady, co obywatele hiszpańskich: zezwolenie władz lokalnych i wpis do rejestru. Wymagania są różne i zależą od charakteru prowadzonej działalności. Inne formalności związane z rejestracją działalności dotyczą hydraulików, inne lekarzy czy adwokatów. Konieczne jest posiadanie numeru identyfikacyjnego cudzoziemca NIE. W celu otrzymania numeru NIE należy zgłosić się do Policía Nacional, wypełnić wniosek; numer jest nadawany praktycznie „od ręki”.

W przypadku przedsiębiorców przy składaniu deklaracji pobytowej, oprócz dokumentu tożsamości i zdjęć należy przedstawić dodatkowo, dokumenty świadczące o podejmowaniu działalności gospodarczej (np. zezwolenie władz lokalnych).

Podstawowymi aktami regulującymi funkcjonowanie firm są: kodeks handlowy, prawo spółek z o.o., ustawa o przedsiębiorstwach. Warunkiem podstawowym jest dokonanie rejestracji firmy. Ponadto, przed rejestracją należy uzyskać z Centralnego Rejestru Handlowego zaświadczenie potwierdzające, że w Hiszpanii nie istnieje już firma o tej samej nazwie. Kolejnym krokiem jest uzyskanie tymczasowego numeru identyfikacji podatkowej. Akt utworzenia spółki musi zostać sporządzony przed notariuszem.

Możliwości rejestracji firmy przez obcokrajowca – obowiązujące w Hiszpanii przepisy dotyczące podejmowania działalności gospodarczej, w tym procedury związane z wydawaniem pozwoleń, rejestracją są zbliżone do polskich. Polscy przedsiębiorcy mogą rejestrować w Hiszpanii swoje firmy na takich samych warunkach jak i obywatele pozostałych państw członkowskich UE.

Warunki funkcjonowania inwestorów prywatnych – obowiązuje zasada równości przedsiębiorstw, tak prywatnych jak i państwowo-publicznych. Wymagane jest złożenie deklaracji realizacji określonej inwestycji w tzw. Rejestrze Inwestycji Zagranicznych, który prowadzony jest przez hiszpańskie Ministerstwo Gospodarki.

Przekazywanie kapitału – polscy przedsiębiorcy mogą otwierać konta bankowe i rachunki inwestycyjne w dowolnym kraju członkowskim. Koszty przekazywania kapitału zależą m.in. od wielkości kapitału oraz warunków wynegocjowanych z danym bankiem. Banki bowiem same ustalają zasady pozyskiwania klientów, które nie są regulowane dyrektywami UE.

Więcej informacji z powyższego zakresu: www.vue.es, www.madrid.trade.gov.pl
Polsko – Hiszpańska Izba Gospodarcza – www.phig.pl

Wydział Ekonomiczny Ambasady RP w Madrycie - informacje nt. stosunków gospodarczych, sytuacji społeczno-gospodarczej Hiszpanii i jej polityki gospodarczej.

c/Guisando 23 bis

28035 Madrid

Tel.: (+34) 913 736 560,

Fax: (+34) 913 736 624,
E-mail: economia@polonia.es

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Madrycie - możliwość współpracy gospodarczej z Hiszpanią, informacje dla przedsiębiorców promocja inwestycji w Polsce.

**Avenida del Doctor Arce 25
28002 Madrid**

Tel.: (+34) 915 901 280

Fax: (+34) 915 615 108

E-mail: comercial@polonia.es

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Hiszpanii

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Hiszpańskie służby zatrudnienia, krajowe i regionalne, posiadają sieć internetową łączącą biura zatrudnienia. Strona internetowa: www.inem.es

Obywatele krajów UE mają takie same prawa jak obywatele hiszpańscy. Od 16 roku życia można korzystać z usług urzędów pracy. Aby korzystać z tych usług, po prostu należy okazać swój ważny dowód osobisty lub paszport, jak również posiadać adres zamieszkania. Zostanie się poinformowanym bezpłatnie o możliwości korzystania z ofert pracy, działaniach przysługujących w ramach usług urzędów pracy, o profesjonalnych szkoleniach zawodowych, zasiłkach, świadczeniach itd.

Jeśli dokonano się rejestracji, należy przestrzegać wymaganych terminów oraz informować władze zarówno o zmianach w danych osobowych, jak i w doświadczeniu zawodowym.

Adresy urzędów pracy krajowych służb zatrudnienia (INEM) lub odpowiednich lokalnych urzędów pracy (w gminach samorządowych, na terenie których jest się zatrudnionym) można znaleźć w Księżce Telefonicznej lub na stronie internetowej www.inem.es. Ponadto jest jeszcze przynajmniej jeden urząd w każdej stolicy prowincji i licznych miastach Hiszpanii. Należy zwrócić się do odpowiedniego urzędu właściwego dla miejsca zamieszkania.

Ponadto została stworzona krajowa strona publicznych służb zatrudnienia zawierająca oferty pracy z całej Hiszpanii - www.sistemanacionalempleo.es

Jeśli występuje się o transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski, należy zarejestrować się w hiszpańskim urzędzie pracy w ciągu 7 dni od daty wyjazdu wskazanej w formularzu E303.

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia) jest siecią współpracy powołaną przez Komisję Europejską, krajowych służb zatrudnienia krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego, oraz (w przypadku terytoriów zagranicznych) organizacji reprezentujących partnerów społecznych, ułatwiająca dostęp do ofert pracy. Wprowadzają oni dane do bazy ofert pracy oraz inne informacje ogólne dotyczące warunków życia i pracy w krajach UE/EOG.

Wskazane jest, aby skontaktować się z doradcą EURES w swoim kraju. Tam otrzymasz informacje o Publicznych Służbach Zatrudnienia. Można będzie również otrzymać informacje o ofertach pracy

w Hiszpanii i inne interesujące informacje pomocne w podjęciu decyzji i/lub rozwoju planów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania.

Na stronie www.inem.es oraz www.eures.europa.eu można znaleźć adresy hiszpańskich doradców EURES.

Ogólne informacje o sieci EURES oraz baza ofert EURES znajdują się na stronie internetowej www.eures.europa.eu

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Agencje pracy tymczasowej – są to firmy prywatne, które ułatwiają czasowe zatrudnienie poprzez kontraktowanie pracowników i transferowanie ich usług do innych firm. Ich nazwy i adresy można znaleźć na żółtych stronach Książki Telefonicznej, w sektorze „Agencje Pracy Czasowej”, w rejestrze hiszpańskiego Ministerstwa Pracy oraz na stronie internetowej jako E.T.T. (Empresas de Trabajo Temporal – Agencje Zatrudnienia Czasowego) www.mtas.es

Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy – korzystanie z nich jest zazwyczaj bezpłatne, poza zwrotem sumy za poniesione koszty. Aby uzyskać informację o adresach tych agencji, możesz zwrócić się w lokalnego hiszpańskiego urzędu pracy, możesz je również znaleźć w Internecie na stronie internetowej www.empleo.mtin.es/es/empleo/ett-OIA/ett_idx.htm

2.2.4. Prasa

W Hiszpanii wydawanych jest ponad sto gazet. Większość lokalnych gazet nie ma dużego nakładu, w porównaniu z gazetami z Madrytu czy Barcelony, które dystrybuowane są na teren całej Hiszpanii i za granicę. Do tych ważnych gazet należą: „El Pais”, „El Mundo” w Madrycie oraz „El Periodico” i „La Vanguardia” w Barcelonie. Wszystkie one mają szpalty codzienne poświęcone ofertom pracy, jednak najwięcej ofert znajduje się w wydaniach niedzielnych. Jakkolwiek czasopisma regionalne i lokalne mają również specjalne sekcje, w których można znaleźć oferty pracy.

Zasadniczo czasopisma w języku niemieckim, angielskim i francuskim publikowane są w rejonach turystycznych Hiszpanii. Zawierają one oferty pracy, w których znajomość języków obcych jest podstawowym wymaganiem.

Oferty pracy dla Hiszpanii publikowane są również w prasie międzynarodowej, chociaż zasadniczo są one skierowane do kadry wykwalifikowanej, technicznej lub personelu zarządzającego.

Specjalistyczne czasopisma i magazyny do zdobycia w EOG, można również wykorzystać jako zasób przydatnych informacji o pracy w Hiszpanii, szczególnie jeśli mają sekcję specjalizującą się w ofertach pracy.

Można również skorzystać ze stron internetowych:

El Mundo – www.elmundo.es

El Pais – www.elpais.com

ABC Electronico – www.abc.es

La Razon – www.larazon.es

El Periodico – www.elperiodico.com

La Vanguardia - www.lavanguardia.es

Busca medios - www.buscamedios.com

La Estrella Digital – www.estrelladigital.es

Sur In English – www.surinenglish.com

Kiosco Internet – www.kiosco.net

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Cztery najważniejsze stacje radiowe o programie standardowym, to: RNE, SER, COPE i ONDA CERO, nadawane są we wszystkich prowincjach Hiszpanii. Ponadto, istnieje duża liczba stacji o zasięgu lokalnym i regionalnym, które emitują programy nt. bezrobocia i które przedstawiają oferty pracy.

Model telewizji obowiązujący w Hiszpanii łączy obecność kanałów prywatnych i publicznych. Pośród nich można znaleźć Television Espanola (Telewizja Hiszpańska) z dwoma kanałami oraz telewizje zależne od Administracji Samorządowej. Przykład telewizji Telemadrid; ETB w Kraju Basków, TV3 w Katalonii; TVG w Galicji; Canal 9 w autonomicznej Walencji i Canal Sur w Andaluzji. Prywatnymi stacjami telewizyjnymi, które transmitują na cały kraj są: Antena 3, Tele 5 i Canal Plus. Program „Aqui hay trabajo” („Tu jest praca”) jest szeroko znany i transmitowany od poniedziałku do piątku o godzinie 9.00 w TV2.

Innymi źródłami informacji są stowarzyszenia i związki zawodowe, jeśli jest się ich członkiem (w Hiszpanii ich liczba jest bardzo mała). Mogą one mieć kontakty w Hiszpanii i służyć informacjami, które mogą być przydatne w poszukiwaniu pracy.

Izby Handlowe (Urząd Izby Handlowej i Przemysłowej) zarówno w twoim kraju jak i w Hiszpanii są możliwymi źródłami informacji. Możesz skontaktować się z Hiszpańską Izbą Handlową w twoim kraju lub z:

Najwyższa Rada Urzędu Izb Handlowych i Przemysłowych oraz Żeglugi w Hiszpanii

Ribera del Loira, 56-58, 28042 Madrid

tel.: 00 34 902 21 42 21

www.camerdata.es

www.camaras.org

www.vue.es

2.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)

Wskazówki dotyczące pisania CV:

- nie istnieją restrykcyjne metody przygotowywania życiorysów w Hiszpanii, ale powinno się umieścić numer dowodu lub paszportu pod danymi osobowymi,
- przygotowując aplikację do firmy hiszpańskiej, wymień wszystkich poprzednich pracodawców, opisując posiadany zakres obowiązków oraz odpowiedzialności.

Wskazówki dotyczące sporządzania listu motywacyjnego:

- ubiegając się o pracę w Hiszpanii, załącz wydrukowany list motywacyjny do życiorysu,
- umieść numer referencyjny oferty, o którą się ubiegasz w nagłówku listu motywacyjnego,

- zwróć uwagę na zdobyte doświadczenie na podobnych stanowiskach.

Hiszpańscy pracodawcy będą oczekiwać tłumaczeń dyplomów oraz zaświadczeń potwierdzających zdobyte kwalifikacje. Jednakże referencje i świadectwa pracy są bardzo rzadko oczekiwane w Hiszpanii.

Wiele firm hiszpańskich stosuje formularze aplikacyjne.

2.2.7. Staże zagraniczne

Informacje nt. staży i praktyk zagranicznych, nie tylko w Hiszpanii ale i w innych krajach Unii Europejskiej można znaleźć na Europejskim Portalu Młodzieżowym: www.europa.eu/youth, www.europa.eu/youth/working/traineeships/index_eu_pl.html

Na powyższej stronie można także znaleźć inne ciekawe informacje dla ludzi młodych, takie jak międzynarodowe wolontariaty, prace sezonowe i wakacyjne, programy au pair, możliwości kształcenia.

Informacji nt. praktyk i staży można także szukać w:

Instituto de la Juventud

Servicio de Información y Difusión

C/Marqués de Riscal, 16

28010 Madrid - España

Tel: (34 91) 347 7837

Fax: (34 91) 319 9338

E-mail: euodesk@mtas.es

WWW: www.injuve.mtas.es

Polska strona internetowa Eurodesk - europejski program informacyjny dla młodzieży i osób pracujących z młodzieżą www.euodesk.pl

Portal dla absolwentów, zawierający wiele użytecznych informacji, w tym oferty pracy, praktyk i staży u hiszpańskich pracodawców: www.empleo.universia.es

Iberoamerykańska Organizacja Młodzieży: www.oij.org

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Chociaż w Hiszpanii prawo zezwala na funkcjonowanie umów ustnych, najczęściej umów zawieranych jest pisemnie. Ponadto jest to forma która jest obowiązkowa, kiedy ma się do czynienia z umowami o praktyki zawodowe, szkoleniami, kontraktami w budownictwie i usługach, umowami w niepełnym wymiarze czasu, umowami stałymi w pełnym wymiarze czasu, umowami na zastępstwo, pracujący w domu, specyficznymi umowami okresowymi (praca czasowa) na okres dłuższy niż 4 tygodnie i takie realizowane są w Hiszpanii dla pracowników z zagranicy.

Przed podpisaniem umowy należy uważnie sprawdzić terminy i warunki. Trzeba mieć pewność, że właściwie rozumie się treść zapisaną w umowie. Pracodawca może dostarczyć przetłumaczoną kopię umowy. Należy sprawdzić formę i częstotliwość wypłat swoich zarobków oraz informacje

dotyczące podróży i zakwaterowania, aby zorientować się kto ponosi koszty – osoba zatrudniana czy przedsiębiorca.

Umowa o pracę może być podpisana na czas nieokreślony (stała) lub na czas określony (czasowa), co musi być określone w umowie. Możliwe jest zawarcie umowy na okres próbny nieprzekraczający 6 miesięcy dla wykwalifikowanych pracowników i 2 miesięcy dla pozostałych pracowników (3 miesiące dla niewielkich firm zatrudniających do 25 pracowników). W takim przypadku strony umowy mogą rozwiązać umowę bez podania przyczyn, bez wcześniejszego wypowiedzenia i bez odszkodowania.

2.3.2. Czas pracy

Maksymalny tygodniowy czas pracy wynosi 40 godzin i nie może przekraczać 9 godzin dziennie, chyba że umowa zbiorowa lub porozumienie między przedsiębiorstwem a przedstawicielami pracowników ustala inne rozwiązanie. Jednak przysługuje wtedy pracownikowi prawo do 12 godzinnego odpoczynku pomiędzy dniami pracy oraz minimum półtora dnia odpoczynku tygodniowego.

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Płatny urlop nie może być krótszy niż 30 dni, wliczając soboty i niedziele. Przysługuje on każdemu pracownikowi, niezależnie od czasu przepracowanego. Ponadto w ciągu roku obchodzonych jest 12 świąt państwowych i 2 święta lokalne.

Inne dni wolne od pracy to:

- 15 dni kalendarzowych z okazji ślubu,
- 3 dni gdy pracownikowi urodzi się dziecko,
- 3 dni w przypadku poważnej choroby lub śmierci członka bliskiej rodziny, a 4 dni w przypadku choroby lub śmierci współmałżonka, rodziców albo dzieci,
- 2 dni z okazji przeprowadzki,
- czas na pełnienie funkcji w związku zawodowym,
- czas niezbędny na wypełnianie nieuniknionych obowiązków o charakterze publicznym bądź prywatnym.

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

Minimalne wynagrodzenie ustalane jest corocznie przez rząd. Minimalne wynagrodzenie dla pracowników powyżej 18 roku życia w roku 2008 ustalone zostało na 600 euro brutto miesięcznie. Stawka dzienna - 20 euro brutto dziennie, zatrudnienie poniżej 120 dni 28,42 euro.

Istnieją także Generalne Porozumienia Płacowe dla wielu sektorów, które ustanawiają adekwatne zarobki dla każdej grupy lub kategorii zawodowej.

Ogólny aspekt wypłat zarobków w Hiszpanii prezentuje się następująco: jest to 14 rocznych wypłat: 12 wypłat miesięcznych i dwie wypłaty dodatkowe, jedna w święta Bożego Narodzenia i jedna w czasie sezonu letniego.

Informacje o swoich prawach i zarobkach możesz uzyskać w Urzędzie Pracy, w Urzędzie Informacji Socjalnej i Rynku Pracy i od Związków Zawodowych, jak również w Generalnych Porozumieniach Płac. Więcej informacji nt. płac w Hiszpanii: www.tusalario.es

2.4. Podatki

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych (IRPF), obowiązujące od 1 stycznia 2008 r.:

<i>Podstawa obliczenia podatku w EUR od</i>	<i>Podstawa obliczenia podatku w EUR do</i>	<i>%</i>
Kwota wolna od podatku	17 707	24
17 707	33 007	28
33 007	53 407	37
53 407		43

Deklaracja podatkowa jest składana w miesiącach maj i czerwiec roku następnego po kalendarzowym. Nie złożenie lub zrobienie tego po wskazanym terminie wiąże się z nałożeniem sankcji.

Kraje członkowskie Unii Europejskiej mają podpisane ze sobą fiskalne porozumienia, mające na celu uniknięcie podwójnego opodatkowania dochodów osób, które podróżują lub zamieszkują w różnych krajach Unii.

www.meh.es

www.aeat.es

2.4.2. Podatek VAT

Podatek od wartości dodanej (VAT, hiszp. IVA): to podatek od towarów i wykonanych usług wykonanych przez przedsiębiorców i fachowców oraz import towarów bez szkody dla legalnie ustanowionych zwolnień.

W Hiszpanii obowiązują trzy stawki VAT: podstawowa – 16% (Tipo General) oraz dwie obniżone – 7% (Tipo Reducido) i 4% (Tipo Superreducido) na niektóre towary i usługi.

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

Inne podatki w Hiszpanii to np.:

- podatek od przedsiębiorstw
- podatek od dziedziczenia i darowizn,
- podatki od przelewów kapitałowych i aktów prawnych,
- podatki akcyzowe (na alkohol, tytoń i napoje gazowane).

Podatki lokalne:

- podatek własnościowy,
- podatek od działalności gospodarczej,
- podatek od pojazdów mechanicznych,
- podatek od konstrukcji budowlanych, instalowania i prac,
- podatek od zwiększania wartości nieruchomości o charakterze miejskim.

W Hiszpanii możesz uzyskać informacje w Delegaturach Prowincji Agencji Krajowej dla Administracji Skarbowej oraz właściwych administracjach. Można je również uzyskać na stronie internetowej urzędów skarbowych www.aeat.es, lub zadzwonić pod numer tel. +34 901 33 55 33 (Información Tributaria - podstawowa informacja o podatkach) lub skontaktować się z:

Unidades Regionales de Gestión de Grandes Empresas

Calle Guzmán el Bueno, 139
28003 MADRID
Tel. / Fax: +34 915 827 077, +34 915 826 742
E-mail: cmadrid@correo.aeat.es

Delegación Central de Grandes Contribuyentes

Calle Bailén, 67-69
08009 BARCELONA
Fax: +34 93 265 56 90
E-mail: delegacioncentralb@correo.aeat.es

Paseo de la Castellana, 106
28046 MADRID
Fax: +34 91 564 28 31
E-mail: delegacioncentral@correo.aeat.es

2.5. Zabezpieczenie społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania

Składka ogólna na ubezpieczenie społeczne dla pracodawcy w 2008 r. wynosi 23,60% wynagrodzenia brutto pracownika, natomiast pracownik płaci 4,70%

Dodatkowo:

- składka na wypadek bezrobocia wynosi dla pracodawcy 6,70% a dla pracownika 1,60%
- FOGASA (Gwarantowany Fundusz Socjalny) – pracodawca 0,20%
- Szkolenie zawodowe – pracodawca 0,60%, pracownik 0,10%

2.5.1.1. Emerytura

Prawo do emerytury przysługuje wszystkim mogącym wykazać się 15-letnim stażem ubezpieczeniowym, z czego min. 2 lata muszą zawierać się w 15-letnim okresie poprzedzającym podjęcie starań o nabycie prawa do świadczeń emerytalnych. Prawo do emerytury przysługuje wszystkim po ukończeniu 65 lat.

Wysokość emerytury zależy od wysokości wynagrodzenia, od którego były odprowadzane składki ubezpieczeniowe oraz stażu ubezpieczeniowego. Aby otrzymać emeryturę w pełnej wysokości pracownik musi legitymować się 35-letnim stażem ubezpieczeniowym.

2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby

Świadczenie finansowe z tytułu tymczasowej niezdolności ma na celu pokrycie braku dochodu zaistniałego w wyniku tego, iż pracownik jest tymczasowo niezdolny do pracy i wymaga opieki zdrowotnej z ubezpieczenia społecznego w wyniku choroby lub wypadku.

Za sytuacje determinujące tymczasową niezdolność uznaje się:

- sytuacje wynikające z chorób zawodowych lub zwykłych, wypadków przy pracy bądź poza nią, gdy pracownik jest niezdolny do pracy i otrzymuje opiekę medyczną;
- okresy obserwacji dla chorób zawodowych, w których pracownicy są zwolnieni z pracy.

Beneficjentami są osoby należące do systemu ogólnego, spełniające następujące wymagania:

- są zarejestrowanymi członkami lub znajdują się w sytuacji równoważnej do członkostwa, w momencie wystąpienia zdarzenia oraz otrzymują finansowaną z ubezpieczenia społecznego opiekę zdrowotną i nie są w stanie pracować,
- opłacali składki przez okres:
  - wcześniejszy okres składkowy nie jest wymagany w razie wypadku, przy pracy lub poza nią, bądź choroby zawodowej,
  - w przypadku choroby niezwiązanej z pracą, 180 dni w ciągu pięciu lat bezpośrednio poprzedzających zdarzenie.

W przypadku pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin, w celu poświadczenia okresów składkowych, zaliczane są wyłącznie składki według przepracowanych godzin, zarówno zwykłych, jak i nadliczbowych, w przeliczeniu na teoretyczne dni składkowe.

Nabycie uprawnień:

- w przypadku choroby lub wypadku niezwiązanego z pracą, od czwartego dnia przerwy w pracy,
- w razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, od dnia przerwania pracy, wypłata pełnego wynagrodzenia za dzień zaprzestania pracy należy do obowiązków pracodawcy.

Czas trwania: w razie wypadku lub choroby, niezależnie od przyczyny, 12 miesięcy z możliwością przedłużenia na kolejnych sześć miesięcy, jeżeli zakłada się, że pracownik może zostać zwolniony w tym czasie. Dla celów maksymalnego czasu trwania oraz jego ewentualnego przedłużenia, zaliczane są okresy nawrotów i obserwacji, występowanie sytuacji stanowiącej trwałą niezdolność lub potrzeby kontynuacji przepisanej terapii medycznej.

Uznanie praw należy do Instituto Nacional de Seguridad Social, gdy sytuacja ta wynika z choroby lub wypadku nie związanego z pracą oraz sytuacji automatycznego członkostwa lub do Social Security Mutua de Accidentes de Trabajo y Enfermedades Profesionales (Programu Ubezpieczenia Wzajemnego od Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych) gdy pracodawca zdecyduje się zlecić ochronę w zakresie tego świadczenia, wynikającą ze zwykłych zdarzeń, temu samemu Towarzystwu Ubezpieczeń Wzajemnych, któremu zleca on ochronę w zakresie zdarzeń zawodowych.

2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa

Wymiar podstawowego urlopu macierzyńskiego w Hiszpanii wynosi 16 tygodni (z czego 4 tygodnie mogą być wykorzystane przed porodem). W przypadku zaistnienia porodu mnogiego, przysługują 2 tygodnie dodatkowo na każde kolejne dziecko. Jeżeli obydwój rodzice pracują,

ojciec może wziąć 10 tygodni urlopu. W przypadku adopcji dziecka wymiar urlopu jest analogiczny jak przy urodzeniu dziecka.

Zasiłek macierzyński wypłacany jest w ramach obowiązkowego ubezpieczenia społecznego dla pracowników i innych grup zawodowych. Warunkiem nabycia prawa do zasiłku jest posiadanie okresu ubezpieczenia wynoszącego przynajmniej 180 dni w ciągu 5 lat bezpośrednio poprzedzających poród, decyzję administracyjną o ciąży lub postanowienie sądowe o adopcji. Zasiłek macierzyński wynosi 100% wynagrodzenia dziennego stanowiącego podstawę do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne z miesiąca poprzedzającego przerwanie pracy.

Istnieje też prawo do 3 lat bezpłatnego urlopu wychowawczego (także w przypadku adopcji dziecka).

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Ubezpieczenie z tytułu inwalidztwa obejmuje pracowników, którzy przeszli przepisana terapię medyczną i zostali uznani za zdolnych do pracy, lecz nadal cierpią na poważne dolegliwości anatomiczne lub funkcjonalne, które można obiektywnie ustalić, a które uznaje się za trwałe, które zmniejszają lub niwelują ich zdolność do pracy. Możliwość odzyskania przez inwalidę zdolności do pracy, jeżeli uznaje się ją za niepewną z medycznego punktu widzenia lub długoterminową, nie uchybia takiej klasyfikacji.

Ma to także zastosowanie do sytuacji tymczasowej niezdolności, która w dalszym ciągu występuje na zakończenie okresu maksymalnego, z wyjątkiem przypadku gdy, jeżeli potrzeba terapii utrzymuje się w dalszym ciągu, sytuacja kliniczna danej osoby oznacza, że wskazane jest odroczenie stosownej klasyfikacji (w żadnym razie nie może to przypaść wcześniej niż w ciągu 30 miesięcy od daty rozpoczęcia się tymczasowej niezdolności), gdy trwałe inwalidztwo nie ma zastosowania do czasu przeprowadzenia odpowiedniej klasyfikacji.

Beneficjentami są osoby należące do programu ogólnego, uznane za osoby w sytuacji całkowitego trwałego inwalidztwa, niezależnie od przyczyny, pod warunkiem, że spełniają następujące kryteria: Wymagania:

- są one osobami poniżej 65 roku życia w tym momencie i nie spełniają wymogów otrzymania składkowej emerytury, jeżeli inwalidztwo wynika z choroby lub wypadku niezwiązanego z pracą.
- są zarejestrowani, są członkami lub znajdują się w sytuacji będącej odpowiednikiem członkostwa.

W przypadku gdy inwalidztwo jest skutkiem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, pracownicy zostaną uznani za członków automatycznie i zarejestrowani, nawet jeżeli ich pracodawca nie spełni swoich obowiązków.

Zgodny z prawem strajk lub zamknięcie zakładu uznawane są za sytuację szczególnej ochrony ubezpieczeniowej.

- zaliczyli uprzedni okres składkowy, jeżeli inwalidztwo wynika z choroby niezwiązanej z pracą. Wymagany okres składkowy różni się w zależności od wieku danej osoby.

Dla osób w wieku poniżej 26 roku życia

- ogólny okres kwalifikujący: połowa okresu pomiędzy datą ich 16-tych urodzin a datą wystąpienia zdarzenia.
- szczególny okres kwalifikujący: nie wymagany.

Dla osób w wieku powyżej 26 roku życia:

- ogólny okres kwalifikujący: jedna czwarta okresu pomiędzy datą ich 20-tych urodzin a datą zdarzenia, w każdym wypadku minimum pięć lat.

Szczególny okres kwalifikacyjny: okres jednej piątej wymagane okresu kwalifikującego musi przypadać:

- w ciągu 10 lat bezpośrednio poprzedzających wystąpienie zdarzenia lub
- w ciągu 10 lat bezpośrednio poprzedzających datę, w którym wygasło zobowiązanie do zapłaty składek, jeżeli renta została uzyskana w wyniku zdarzenia rejestracji lub jej odpowiednika, bez zobowiązania do opłacania składek. Przepisy tego ustępu mają również zastosowanie do osób, które nie ukończyły wymaganego okresu, ale otrzymują rentę w wyniku zdarzenia rejestracji, z obowiązkiem opłacania składek, gdy wystąpi zdarzenie wynikające z innego bezpośrednio ją poprzedzającej zdarzenia rejestracji lub jej odpowiednika, bez obowiązku opłacania składek.

Istnieją zasady szczególne dla pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin.

Istnieją różne stopnie inwalidztwa determinujące kwotę należnego świadczenia.

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Zobacz podpunkt 2.5.1.2.

2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne budżet państwa finansuje z systemu nieskładkowego.

Zakres podmiotowy

System składkowy: wszyscy pracujący, pobierający emerytury i renty z ubezpieczenia społecznego oraz osoby pobierające zasiłek chorobowy, które mają 1 lub więcej dzieci uprawnionych do zasiłku.

System nieskładkowy: wszyscy obywatele i legalnie mieszkający cudzoziemcy, nie korzystający z zasiłków na dzieci (z pomocy społecznej lub z innego publicznego źródła).

Świadczenia przysługują na:

- dzieci w wieku poniżej 18 lat,
- bez limitu wieku dzieci niepełnosprawne (przy niepełnosprawności co najmniej 65%).

Świadczenia uzależnione od dochodu rodziny: do zasiłku uprawnione są osoby uzyskujące dochód roczny poniżej 9 328,39 EUR (w 2008 r.), jeśli w rodzinie jest 1 dziecko, przy każdym następnym dziecku próg dochodu rośnie o 15%. Nie ma limitu dochodu, jeśli dziecko jest niepełnosprawne.

Wysokość zasiłku rodzinnego w 2008 r.:

- 291 EUR rocznie (24,25 EUR miesięcznie) dla dziecka poniżej 18 lat życia,
- 1000 EUR rocznie (250 EUR kwartalnie) dla dziecka przynajmniej w 33% niepełnosprawnego,
- 3 941,28 EUR rocznie (328,44 EUR miesięcznie) dla dziecka powyżej 18 lat życia i przynajmniej w 65% niepełnosprawnego,
- 5 911,92 EUR rocznie (492,66 EUR miesięcznie) dla dziecka powyżej 18 lat życia i przynajmniej w 75% niepełnosprawnego.

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Zasady nabywania zasiłku dla bezrobotnych w Hiszpanii

Hiszpański system zasiłków dla bezrobotnych jest administrowany przez INEM. Jeśli podczas pobytu w Hiszpanii jesteś osobą bezrobotną, musisz skontaktować się z lokalnym urzędem pracy, gdzie uzyskasz informacje o zasadach, na których można występować o zasiłki dla osób bezrobotnych.

Warunki nabywania prawa do zasiłku dla bezrobotnych w Hiszpanii:

- utrata ostatniej pracy z przyczyn niezawinionych;
- zdolność do podjęcia pracy oraz chęć podjęcia pracy;
- pozostawanie do dyspozycji urzędu pracy;
- uczestnictwo w systemie ubezpieczeń społecznych wyrażające się w opłacaniu składek lub za takie uważane;
- posiadanie wystarczającego okresu ubezpieczenia;
- wiek: ukończone 16 lat i nie więcej jak przyjęty ustawowy wiek emerytalny, za wyjątkiem przypadków, kiedy pracownik nie ma wystarczająco długiego okresu składkowego.

Pomoc:

- pozostawanie bez pracy i zarejestrowanie w urzędzie pracy;
- pozostawanie do dyspozycji urzędu pracy;
- dochód z różnych innych źródeł nie może przekraczać 75% minimalnej płacy;
- wiek – ukończone 16 lat i nie więcej jak ustawowy wiek emerytalny, za wyjątkiem przypadków, kiedy pracownik nie ma wystarczająco długiego okresu składkowego,
- wyczerpanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych (przyznanego na podstawie okresów składkowych) albo utrata pracy, w czasie której nie były odprowadzane składki.

Okres przez, który osoba bezrobotna ma prawo do świadczenia:

Ubezpieczenie zależy od okresu opłacania składek w ciągu ostatnich 6 lat: okres prawa do zasiłku mieści się w przedziale od 4 miesięcy do 2 lat.

Okresy kwalifikowane do ustalenia prawa do świadczeń dla bezrobotnych:

- ubezpieczenie: minimalny okres składkowy – przynajmniej 360 dni w ciągu 6 lat poprzedzających bezrobocie (od zarejestrowania) albo datę kiedy ustał obowiązek opłacania składek.

Szczegółowe informacje na temat zasiłków dla bezrobotnych:

www.inem.es/inem/ciudadano/prestaciones

Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do Hiszpanii

Jeśli jesteś osobą otrzymującą zasiłek dla bezrobotnych w Polsce, możesz transferować go do innego kraju członkowskiego Unii Europejskiej / Europejskiego Obszaru Gospodarczego na okres maksymalnie 3 miesięcy. Musisz przedtem pozostawać w dyspozycji powiatowego urzędu pracy przynajmniej przez okres 4 tygodni, poinformować urząd o dacie wyjazdu i zarejestrować się w hiszpańskim urzędzie pracy (INEM) w ciągu 7 dni od daty wyjazdu wskazanej w formularzu E303. Musisz przynieść ze sobą formularz E303, który będzie wydany przez polski urząd pracy w celu przyznania ww. uprawnień. Weź pod uwagę, że czas trwania procedur może trwać ok. miesiąca. W celu uzyskania pełniejszej informacji w tej kwestii, musisz zwrócić się do publicznych służb zatrudnienia.

Na końcu, wskazane jest, abyś przed opuszczeniem kraju, w którym pracowałeś, zażądał wydania formularza E301 w celu dokonania zsumowania okresu składek na ubezpieczenie społeczne ewentualnych zasiłków nabytych w Hiszpanii.

Więcej informacji o wszystkich zasiłkach, do których możesz nabyć prawa podczas pobytu w Hiszpanii (tj. zasiłki chorobowe, emerytalne, wypadki przy pracy...), możesz uzyskać kontaktując się z właściwym lokalnym urzędem INSS (Centrum Uwag i Informacji o Zabezpieczeniach Społecznych – CAISS: Centro de Atención e Información de la Seguridad Social) lub wybrać na terenie Hiszpanii nr tel. +34 900 16 65 65 (numer bezpłatny).

Szczegółowe informacje na temat ubezpieczeń społecznych i świadczeń oraz adresy powyższych urzędów: www.seg-social.es

Data przygotowania informacji:

Wrzesień 2008 r.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Amadeusz Konieczny z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu